106. številka. Ljubljana, v ponedeljek 11. maja 1903. XXXVI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod" telefon št. 34. Posamezne številke po 10 h. „Narodna tiskarna" telefon št. 85.

Oj, ti katoliški narodnjaki.

Slovensko narodno gibanje stremi sedaj predvsem na to, da pridobe slovenskemu jeziku čim večjo veljavo v zasebnem in v javnem življenju. Združenje vseh Slovencev v eno upravno celoto, relativna samostalnost te upravne celote v okviru habsburške monarhije ter popolna veljava našega jezika v tej celoti — to so končni smotri našega političnega delovanja. Doseči se taki smotri ne dajo naenkrat, marveč samo korak za korakam, a vse naše delo mora biti napeljano na to, da se po eni strani čimbolj približujemo temu cilju, po drugi strani pa da odstranjamo vse ovire.

Največja važnost za to je, pridobiti slovenskemu jeziku v vsem javnem in zasebnem življenju kar največjo veljavo. To je posvetno razumništvo vedno uvidevalo in zato je prav v tem oziru storilo, kolikor je bilo mogoče. Izvojevali smo si, četudi še ne povsod, slovenske ljudske šole, priborili smo si nekaj pravic v srednjih šolah, dosegli smo vsaj deloma ravnopravnost pri uradih in iztisnili nemščino iz mnogih avtonomnih korporacij. To so pozitivni vspehi, s katerimi se seveda ne moremo zadovoljiti, ker nam je treba več, če hočemo svojo narodnost zagotoviti.

Vsi narodno misleči ljudje so v tem edini, da je izdajica svojega slovenskega naroda, kdor ne podpira tega stremljenja za razširjanje veljave slovenskega jezika, kdor v svojem delokrogu ne dela za ta važni predpogoj slovenskega narodnega življenja.

Od Slovenca se zahteva, da pošilja svoje otroke v slovenske šole, da v svoji rodbini slovenski govori in da svojo deco vzgaja v narodnem duhu. Od slovenskega obrtnika — naj je že zdaj trgovec, rokodelec, advokat, notar, fabrikant ali karkoli — se zahteva, da nastavlja Slovence in da rabi v vseh zadevah, koder je mogoče, slovenski jezik. Od slovenskega uradnika se zahteva, da pospešuje narodna prizadevanja v kolikor je to po službenih predpisih dopustno tudi v uradu. Sploh se zahteva od vsakega, kdor je Slovenec, da po svojih močeh pospešuje narodna prizadevanja.

Kaj bi rekli, če bi slovenski sodnik ali politični ali kateri drugi uradnik ne hotel s slovenskimi strankami obravnavati slovenski, nego bi izsilil, da se obravnava vrši nemški ali italijanski? Kaj bi rekli, če bi slovenski notar ne hotel slovenskim strankam delati slovenskih pogodeb, slovenski advokat pa ne slovenskih tožb? Vse bi se dvignilo in polno opravičenega ogorčenja dotičnika stigmatiziralo kot kukavico, kot narodno izdajico.

Važen faktor v narodnem življenju je tudi cerkev. Tiste narodne dolžnosti, ki jih imajo sodniki, politični in drugi uradniki, odvetniki in notarji, trgovci in obrtniki, ravno tiste imajo tudi duhovniki, če hočejo biti res narodni.

Kranjski klerikalci se posebno radi ponašajo s svojim narodnjaštvom, a če pogledamo na njih delovanje v cerkvi, torej v njihovem narodnem delokrogu, potem vidimo kakšen humbug je to njihovo narodnjaštvo. V soboto nam je podal »Slovenec« nov dokaz za to, in sicer v članku o Ricmanjih.

Ricmanjske homatije so nastale vsled tega, ker se Ricmanjcem ni dovolilo slovensko bogoslužje, oziroma ker se jim je vzelo. Boj Ricmanjcev je bil predvsem boj za veljavo slovenskega jezika v cerkvi in tudi danes bi se dale vse homatije hipoma urediti, če bi se Ricmanjcem dovolila njih stara pravica in če bi se v upravnem oziru odstranila velika krivica. Toda cerkveni mogočniki so navdani sovraštva do slovenskega bogoslužja. Lahi imajo katoliško cerkev popolnoma v rokah, in s svojega laškega stališča zahtevajo, da mora v cerkvi gospodovati latinščina.

In glasilo slovenske duhovščine dela z navdušenjem za to, da zmaga laško stališče nad slovenskim stališčem, da se iz cerkve, namenjene Slovencem, spodi slovensko bogoslužje in nadomesti z latinskim.

Bili so časih uradniki in so še danes, ki nečejo slovenskemu jeziku ne v šoli in ne v uradu priznati nikakih pravic, uradniki so trdili, da so Slovenci, a so vendar z vso silo delovali proti jezikovni ravnopravnosti. Take ljudi smo spodili iz svoje družbe in jih po vsi pravici proglasili za sovražnike Slovencev, za izdajice svojega naroda, za renegate in nemškutarje. Preganjali in zaničevali smo jih in najraje bi jim bili v obraz pljunili.

Ti naši »slovenski« duhovniki pa, ki zdaj na nečuven način zasramujejo Ricmanjce, pobijajo njih zahtevo in njih pravice in se z blazno strastjo vnemajo za to, da ne sme biti v Ricmanjih slovenskega bogoslužja, da mora biti latinsko, kakor zahtevajo laški gospodarji laške katoliške cerkve, ti hočejo še vedno veljati za narodnjake, ki zahtevajo naj jim kdo verjame, da jim je za blagor slovenstva. Oj, to katoliško narodnjaštvo, človek bi se smejal, ko bi ne bilo tako žalostno, da igrajo sinovi slovenskega naroda ulogo — janičarja.

Naše ljudsko šolstvo.

II.

Kranjska ima eno samo javno deško meščansko šolo, ki pa ne stoji v duševnem središču našega naroda, nego na Krškem. A še ta je nemška, ustanove na njej so določene le Štajercem in se ima zahvaliti za svoj obstoj zasebnemu ustanovniku. Glede javnih meščanskih šol stoji torej Kranjska danes na najnižjem stališču.

Javnih ljudskih šol ima dežela 336. Poleg teh je 16 ekskurendnih in 38 šol za silo. Skupaj torej le 390 šol; seveda ekskurendne in zasilne šole nimajo večje koristi, ker se jih ne more vzporejati niti enorazrednicam ter so vspehi na njih spričo pičlega števila učnih ur malone ničevni. Izmed 336 javnih šol, ki so edine smatrati resnobnimi učilnicami, jih je pa 166 (t. j. 49·4%) enorazrednih, 87 dvorazrednih, 32 trirazrednih, 39 štirirazrednih, 10 petrazrednih in samo 2 osemrazrednici. Celodnevni pouk jih ima samo 77 (t. j. 23%), 224 poldnevni in 35 deloma celodnevni, deloma poldnevni pouk. Le za dečke je 18 in le za deklice 12 šol; na 306 šolah, h katerim so prištete tudi inferiorne ekskurendne in zasilne šole, pa se poučujejo dečki in deklice skupaj. Učni jezik je na 27 javnih in 2 ekskurendnih šolah nemški; na 299 šolah, 14 ekskurendnih in 38 zasilnih šolah pa slovenski; utrakvističnih (slovensko-nemških) šol je 10.

Privatnih šol je 18. Med temi so 3 dekliške meščanske šole 17 jih ima pravico javnosti; 3 šole so le za dečke, 12 le za deklice in 3 so mešane.

Javnih in zasebnih ljudskih šol je torej na Kranjskem skupno 408, z vštetо meščansko deško šolo na Krškem pa 409. Po učni vrednosti jih je 111 celodnevnih in 298 poldnevnih.

Izkazano skupno število šoloobveznih otrok, ki naj bi zahajali ali v vsakdansko (67.269) ali v ponavljalno (16 264) šolo je bilo 83.533 (42 260 dečkov in 41.273 deklic.) C. kr. statistična centralna komisija na Dunaju pa je dognala, da je bilo na Kranjskem 31. decembra 1900 leta 88 710 otrok (45.075 dečkov in 43 635 deklic) v starosti med 6. in 13. življenskim letom. Šoloobveznost traja od izpolnjenega 6. do izpolnjenega 14. leta. Iz tega sledi, da je evidenca šolarjev in šolaric pomanjkljiva ter da je bilo l. 1901./2. več kakor 5000 šoloobveznih otrok sploh brez izkaza in okoli 6353 izkazanih normalno razvitih šolarjev in šolaric (t. j. 12·8%) šoloobvezne starosti brez vsakega pouka! Skupaj je bilo torej okoli 11.353 kranjskih otrok brez šole!!

Za teh 11.353 šolskih otrok brez pouka bi bilo potreba 114 enorazrednic. vsaka s približno 100 otroci!

Šolski obisk v šolskih okrajih Kranjske je bil v odstotkih izražen z ozirom na zanikarne obiskovalce vsakdanje šole l. 1900./1. tak:

Ljubljana, mesto	1·2 %
Radoljica	1·6 %
Kočevje	5·4 %
Kamnik	3·1 %
Kranj	3·4 %
Črnomelj	3·2 %
Postojina	4·33%
Novo mesto	6 %
Logatec	7·03%
Litija	12·59%
Krško	10·1 %
Ljubljanska okolica	13·3 %

Najslabši šolski obisk je torej v šolskem okraju ljubljanske okolice, Litije, Krškega in Logatca; tu je indolenca za šolo največja in splošni učni vspehi so najmanjši. Tu je seveda tudi klerikalizem najutrjenejši, ker je ljudstvo v izomiki najzaostalejše ter napredku nepristopnejše kakor kjerkoli drugod. V ljubljanski okolici je šolski obisk celo vedno slabši in zanikarnejši! Kaznovanje zanikarnih staršev v tem okraju je najnezadostnejše, saj se izreče kazen le nad 2/3, a izvrši nad — — 1/3 zanikarnežev!

Kako slab je v splošnem šolski obisk na Kranjskem, je razvidno iz tega, da je zahajalo 2080 šolarjev, oziroma šolaric le dvakrat na teden v šolo, 509 le trikrat in 2589 otrok le poldnevno v šolo. V ekskurendne šole hodi 661 otrok, ki uživajo le na 7 šolah dvakrat na teden vesdneven; na 9 šolah pa celo dvakrat na teden poldneven pouk! V šole za silo zahaja 2761 otrok, ki se seveda nauče jedva čitati in nekaj krščanskega nauka.

Učiteljev je bilo 390 z izpričevali učne sposobnosti, 32 z zrelostnim izpričevalom, 16 brez izpričevala in — 38 »učiteljev« za silo.

Učiteljic je bilo 224 z izpričevali učne sposobnosti, 51 z zrelostnim izpričevalom in 4 brez izpričevala.

Izmed 71.810 javne ljudske šole obiskujočih otrok pride na pozamezno učno moč 95 šolarjev, oziroma šolaric! Ogromno število!

Izmed 346 veroučiteljev jih je nastavila šolska oblast le 6; 340 pa le cerkvena oblast.

Izmed 78 učiteljic za ročna dela so imele samo 3 sposobnostna iz-

---

LISTEK.

K sedemdesetletnici Aleksandra N. Pypina.

Priobčil —éj.

Te dni je obhajal v Petrogradu veliki slovanski učenjak in pisatelj A. N. Pypin sedemdesetletnico svojega rojstva in ob enem petdesetletnico svojega delovanja na slovstvenem polju. Slovencem je zlasti znan po svoji »Zgodovini slovanskih književnosti«, katero je izdal s Poljakom Spasovičem že 1865. leta in ki doživi v kratkem že tretjo izdajo. Že v tej knjigi je pokazal slavistom svoje dobe, da je krenil na nova pota; uprl se je sanjarskim, vsaki pravi vedi sovražnim nazorom ruskih slavjanofilov s trezno in odločno kritiko, Pypin je bil liberalen »zapadnjak«, in v tem, da je do dna prerešetal in pobil slavjanofilstvo, je ena njegovih največjih zaslug. Ideje ali boljše utopije teh mož so bile v kratkem tele: Vsi Slovani naj se poprimejo enega jezika — ruskega, zavlada naj ena religija — pravoslavna in ena velika država »slovanskih bratov«. Kultura ali civilizacija, ki naj se razlije po tej zemlji, naj je nova, sveža pristno slovanska, katere jedro je iskati v Rusiji; in ta mlada kultura naj se po robu postavi gnili, od starosti propali zapadni kulturi. Kakor dobro došle bi utegnile biti te težnje ruskih slavjanofilov posameznim idejalistom in morda tudi koristne onim vejicam velikega slovanskega debla, katere vsak čas trepečejo, da jih ne zagrne germanski val, vendar so z ozirom na splošno stanje in resnične razmere slovanskih narodov neizvedljive. Pypin je v omenjeni zgodovini strogo, a pravično obsodil te utopije. Razložil je velike razlike Slovanov, ki so nastale v njih zgodovinskem razvitku v dobi stoletij, odkar so zapustili skupno zakarpatsko pradomovino. Potegnil se je za zapadno kulturo, češ, da je dozdaj še ni nihče z nobeno teorijo ovrgel, najmanj pa slavjanofili s slovansko. Slovanske kulture na zapadu niti ne priznava, dočim se izreče o kulturi iztočnih Slovanov malone prezirljivo. Ne le v tem delu, marveč skoro v vseh ostalih svojih delih pa izkuša dokazati vplivanje tuje zapadne kulture na slovanstvo; po njegovem vzoru in morda tudi vplivu pa so iskali in iščejo tudi naši slavisti v našem preteklem slovstvu le tujščine.

Dasi se vsem nazorom in izvajanjem učenega slavista ne more pritrditi, in se zdi, da je tupatam prekoračil meje, vendar je že to mnogo, da je uprav Rus pobijal in pobil pretirane in nenravne težnje slavjanofilov, katere so dobri slovanski stvari le škodile. Da pa more obstajati med Slovani vendar ena zveza, namreč moralna, to je na književnem polju, po kateri se posamezni Slovani med seboj spoznavajo in zbližavajo v svojih idejalih in ciljih, to je dejstvo, katero zadnji čas opazimo z veliko zadovoljnostjo tudi med Slovani.

Tem načelom je ostal Pypin zvest od početka svojega delovanja dosedaj; razlika je le v tem, da jih je pozneje spravil v trdnejši sistem in jih pokrepil z večjo avtoriteto. A ker je bil v prvem času svojega nastopa malone osamljen, je moral marsikaj pretrpeti, kar priča njegov življenjepis.

Rodil se je v Saratovu ob Volgi 1833. leta, in je obiskaval vseučilišče v Petrogradu. Ko je napravil l. 1857. magistersko desertacijo z izvrstnim vspehom, ga je poslala vlada sledeči dve leti na zapad, med drugim v slovanske dežele, da se pripravi za stolico zgodovine evropskih književnosti. Po svoji vrnitvi v domovino l. 1860. so ga nastavili kot izvanrednega profesorja na petrograjskem vseučilišču, a že novembra meseca 1861 je moral pustiti radi tamošnjih nemirov profesorsko karijero — za vselej. Odtlej ga je slabo gmotno stanje prisililo, da se je svojčas ubijal z žurnalistiko in s prevajanjem tujih del. Skrbel je za eksistenco svoje družine, a poleg tega neprestano literarno deloval. Ko se je osnoval leta 1867. v Petrogradu list »Vestnik Evrope«, kateri je ustrezal še najbolj njegovim liberalnim nazorom, se ga je oklenil popolnoma in mu ostal dosihdob najmarljivejši in najvstrajnejši sotrudnik. Malone v vsakem zvezku so priobčeni njegovi članki, katere je potem zbral, predelal in posebej izdal. Tako so nastala njegova velika dela »O družabnem gibanju za Aleksandra I.«, »Karakteristika literarnih smeri v letih 1820.—1850«, življenjepis Belinskega v dveh zvezkih, in po štiri zvezke obsegajoči deli »Zgodovina ruske etnografije« in »Zgodovina ruskega slovstva«.

Zbog njegove marljivosti in učenosti ga je izbrala ruska akademija znanosti že v 1891. letu za svojega člana, a reakcija je bila še tako močna, da je preprečila potrditev od strani vlade; šele 1898. leta potem je bil Pypin imenovan za pravega akademika. V tem času se je v Rusiji marsikaj zjasnilo, in slavljenec more dandanes samozavestno in zmagoslavno zreti v mračno preteklost.

pričevala: 75 pa jih je brez izpričeval.

Vseh učiteljev, učiteljic, veroučiteljev i. dr. je bilo na kranjskih šolah 1179. Učnih močij je bilo torej nerazmerno premalo in pomanjkanje učiteljstva je eden glavnih vzrokov, da je naše ljudsko šolstvo toli zaostalo. Po nekaterih enorazrednicah je po 300—415 šolskih otrok!!

Kranjska je torej glede svojega ljudskega šolstva napredka sila potrebna. Mesto enorazrednic je skoraj povsod potreba dvo- in trorazrednic, ker je šolarjev preveč, šol in učiteljev pa premalo. To je razvidno iz naslednjih primerjanj.

Dalmacija je imela l. 1900/1 šest javnih meščanskih šol Kranjska pa le 1! — javnih (365) in zasebnih (pomožnih, ljudskih in meščanskih, skupaj 43) šol 408 — Kranjska 409! Strokovni tečaji v Dalmaciji pa k tem 408 šolam niso prišteti. Dalmacija je imela 50.363 šolskih otrok, normalnorazvitih otrok brez pouka pa 2808 (Kranjska izkazanih 6353). Po razmerju z Dalmacijo z okroglo 50.000 otroci bi morala imeti Kranjska z okroglo 83.000 šolskimi otroci 605 javnih ljudskih šol (ima jih pa le 390!) ter 9 javnih meščanskih šol z 962 razredi (ima pa le eno!). **Kranjska bi morala imeti torej 268 šol in 205 razredov več kakor jih je v resnici imela!**

Štajerska je imela l. 1900/1 pri 192.724 šoloobveznih otrocih le 2404 šolarjev in šolaric brez poduka, 856 javnih ljudskih in 14 javnih meščanskih šol. V Dalmaciji in na Štajarskem pa je še vrhu po številu šol in razredov mnogo ugodnejših razmer tudi celodnevni in poldnevni šolski poduk nerazmerno splošnejši ter so seveda vsled tega tudi učni vspehi nerazmerno boljši.

Solnograška je imela leta 1901/2 osemnajst javnih meščanskih šol in 166 javnih ljudskih šol za 28394 šoloobveznih otrok, med katerimi jih je ostalo le — 10 brez poduka! 94·58% šol je imelo celodneven in le 5·42% poldneven poduk. Na Nižjem Avstrijskem je bilo leta 1900/1 izmed 429 680 otroci le 49, na Češkem med 1, 105 142 samo 206 otrok; na Gorenjem Avstrijskem pa med 120.383 šol. otroci sploh noben otrok ni bil brez pouka (na Kranjskem izkazanih 6353!!).

Ti vzgledi kažejo pač že dovelj brutalno, kakšne so naše ljudskošolske razmere! Zato samo še en vzgled za primero:

Šolski okraj okolice Maribora ima pri 52.663 prebivalcih 39 ljudskih šol s 116 razredi; šolski okraj Krški pri 53 393 prebivalcih pa le 30 šol z — 69 razredi, šolski okraj Kranjski s 53 073 prebivalci sploh le — 53 šol s — 97 razredi!

Kranjski treba torej nujno več šol, več razredov, več učiteljev, strožje evidence šolarjev in energičnejšega postopanja proti zanikarnosti staršev in rediteljev, ako naj ne bo še dalje na glasu ene najzaostalejše dežele avstrijske!

Poželjiva Dalmacija.

Avstrijski vladi morajo šele drugi povedati, kake zavidljive zaklade ima v svoji Dalmaciji, katero tako zanikrno upravlja, kakor menda nobeno drugo svojo kronovino. Nedavno smo povedali, da je baš sedaj Italija osredotočila vse svoje aspiracije na Dalmacijo. Italijani so pripravljeni »velikodušno« se odreči vsem »zgodovinskim« pravicam na Albanijo v prilog Avstriji, ako se jim za »odškodnino« prepusti Dalmacijo. In v očigled nepoznanju gospodarsko važnih pozicij bi ne bilo niti čudno, da bi bila Avstrija za tako kupčijo.

Sedaj so se oglasili tudi proračunljivi madjarski politiki o Dalmaciji. Podpredsednik ogrske geografične družbe, kraljevi svetnik, dr. Rudolf Hávass, je predaval nedavno v Budimpešti v omenjenem društvu o združitvi Dalmacije z Ogrsko. Dokazoval je o naravnem bogastvu, moraki važnosti in klimatičnih prednostih Dalmacije. Dalmacija bi se dala prekrojiti za temelj obrti in svetovne trgovinske politike. V Dalmaciji so velikanske zaloge asfalta in premoga. Dalmatinski asfalt je najboljše kakovosti. Dosedaj je morala Avstrija asfalt uvažati, ako pa bi znala bogate zaloge dalmatinskega asfalta izrabljati, lahko bi ga izvažala. Premogove žile se raztegajo v neposredni morski bližini v daljavo 1500 kvadratnih kilometrov v plasteh po 3 do 28 metrov v premeru. In dalmatinski premog dosega v kakovosti angleškega. Nadalje se nahaja v Dalmaciji v velikanskih množinah bauksit, iz katerega se izdeluje aluminij, kovina bodočnosti. Dalmatinski mramor je že sedaj sloveč, a geologična raziskavanja so našla tudi železno, mangansko in bakreno rudo v veliki množini, nadalje cinober in živo srebro. Vrhutega ima dežela za razvoj obrti in rudarstva vodnih sil za 100.000 konjskih močij. Vina se že pri sedanjem zanemarjenem vinorejstvu pridela $1^1/_2$ milijona hl. Cvetoča industrija je v fabrikaciji likerjev, olja, sadja, svile, tabaka itd. Samo v Zadru se pridela na 5000 hl likerja, v celi deželi se pridela olivinega olja 120.000 meterskih stotov. Nadalje je dežela kakor ustvarjena za morska in klimatična kopališča. Pridela se mnogo morske soli, a ribarstvo daje dandanes le 40.000 K dohodkov, a ti dohodki bi se dali potrojiti. Dalmacija ima 56 dobrih pristanišč, ter je v tem oziru ne dosega nobena dežela. Za promet skozi Sueški preliv so ta pristanišča najbolj ugodna. Dalmatinske pristanišča so pravi ključ do Balkana.

Kdor bo iskal v političnem ali gospodarskem oziru bodočnosti na Balkanu, mora imeti Dalmacijo. Ko bo dodelana železnica Bugojno Arzano-Spljet, ne bo le avstrijski, temuč tudi ogrski in bosanski trgovinski promet šel preko Spljeta. Spljet bo imel potem neoporečno prednost pred Reko. Zato ni čudno, da se Madjarom tako cede sline po Dalmaciji. Bo li pač Avstrija pametna?

Dogodki na Balkanu.

Avstrijska zunanja politika še vedno noče verjeti na resnost položaja v Macedoniji, ali pa se hoče samo sebe varati. V soboto je bila deputacija eksportnega društva pri ministru grofu Goluchowskemu, da dobi informacije o dogodkih na Balkanu. Minister je izjavil, da položaj ni vznemirljiv in da ne bo prišlo do resnih komplikacij. Industrijci naj ne pretrgajo svojih zvez z Balkanom, ker bi sicer manj strašljivi trgovci položaj izrabili na škodo avstrijski industriji. — Bolgarski knez si je izprosil pri cesarju Francu Jožefu avdijenco, ko se bo vozil skozi Dunaj domov. Pri tej priliki se rešijo baje zelo važna politična vprašanja glede Balkana. — Preiskava glede dinamitnega atentata v Solunju je dosedaj dognala, da je prišlo že v decembru l. l. šest sodov dinamita v Solunj pod imenom »nasoljene ribe« na naslov agenta Minasov. Sodčki so tehtali 1650 kg. Ker pa se je pri dosedanjih atentatih porabilo k večjemu 500 kg dinamita, iščejo oblasti še ostalih 1000 kg, ki so se razposlali najbrže v notranje dele dežele ter se porabili za bombe. Vodja vstašev, Tončev, je baje padel v boju pri Karaferiji; v boju pri Seresu pa je padel vedja Delčev, katerega dolže, da je lani dal odpeljati znano Mis Stone. Vsled teh dvojnih zgub so vstaši zelo prizadeti in njih organizacija oslabela. — Srbija se vede napram dogodkom v Macedoniji povsem hladno in mirno, kar je povedal nekemu dunajskemu dopisniku kraljev zaupnik, Miloš Petronjević. Srbija ima dovolj posla s svojim notranjim položajem ter s predstoječimi volitvami. Tudi srbske garnizije na turški meji imajo navadno mirovno stanje glede števila vojakov.

Politične vesti.

— Državni zbor bo imel vsak teden po dve seji, v torek in četrtek, ker le na ta način je mogoče, da bo na Dunaju dovolj poslancev za sklepčnost v odsekih. Zadnji čas so bili odseki opetovano nesklepčni. Tudi ima državni zbor jako veliko gradiva še rešiti. Nadalje namerava vlada sklicati vse velike stranke ter jim določiti rok, do katerega morajo biti nagodbene in carinske predloge rešene. Ako se to ne zgodi, grozi se z odgoditvijo ali celo z razpustom državnega zbora.

— V poljskem klubu je govoril posl. vitez Abrahamowicz o parlamentarnem položaju ter rekel, da je sedanji parlament le zato, da dokaže, da se dá tudi brez parlamenta vladati. Zato je tudi tako malo rednih sej. Klub je govornika pooblastil, da to zadevo sproži v državnem zboru v obliki predloga na predsednika.

— Za pospeševanje avstrijske trgovinske mornarice se izdeluje zakonski načrt, ki pride v jeseni pred državni zbor. Finančni minister je že pritrdil, da je treba mornarici pred vsem dovoliti večjo državno podporo, da bo mogla vspešno zastopati trgovinske pogodbe.

— Ločitev zakona med srbskim kraljem Aleksandrom in kraljico Drago se zopet razpravlja v radikalnih krogih. Kralj je baje prišel do prepričanja, da je popularitet dinastije močno trpela vsled tega zakona. Tudi je dobil kralj grozilna pisma, da se ga bo s silo odstavilo s prestola. Končno pa vre tudi v častniških krogih, vsled česar se je kraljeva telesna straža morala pomnožiti.

— Rusko postopanje v Mandžuriji je spravilo Angleško in Zedinjene države v velike skrbi. Pripravlja se skupna akcija teh dveh velesil proti Rusiji, kateri akciji se bo vsled pogodbe pridružila tudi Japonska, pa tudi Nemčija ne bo trpela, da bi si Rusija delala monopol na Kitajskem.

— Odlikovanja naučnega ministra viteza Hartela. Nemški cesar je podelil naučnemu ministru vitezu Hartelu rdeči orlov red I. razreda.

Dopisi.

Iz Št. Petra na Krasu.

»Slov. Narod« v dopisu iz Št. Petra poroča o dečku Janezu Kovačiču iz Radoh. vasi, da je napadel z nožem nekega voznika itd. V tem dopisu poročevalec tudi piše, da je imenovani deček napadel svojega učitelja Kalana in gdč. učiteljico, da sta morala bežati pred svojim učencem. Ker ima to stvar o dečkovem napadu na voznika pravica v rokah, zatorej vestno potrjujem, da je to gola neresnica, kar poroča dopisnik v »Slov. Narodu« št. 103, da bi fantič Janez Kovačič kdaj, ko je bil še učenec, ali sedaj, ko je že šole prost, mene, kot nekdanjega svojega učitelja, ali gdč. učiteljico napadel, da bi morala pred njim bežati. Neresnica je pa tudi, da bi tukajšnja mladina na cesti ne pozdravljala. Ako se kdaj radi otročje pozabljivosti to zgodi, pa ni krivo učiteljstvo. Zamore se reči, da je velika večina tukajšnje šolske mladine dobra in dobro izgojena. Ako pa je nekaj mladine razposajene in po mnenju dopisnika premalo olikane, pa naj išče drugod vzrokov in ne pri ubogih učiteljih, kateri se trudijo in mučijo, da vse svoje moči pri mladini zgube in uničijo v korist in blagor naroda, za plačilo pa dobe zaničevanje. Ako pa poročevalec iz Št. Petra le želi takega učitelja, da bo po vaseh otroke uganjal, se mu nasvetuje, da naj si poišče energičnega policaja.

Iz Postojne. Naš dopisnik iz Postojne nas naprosi, da resnici na ljubo vsled »poslanega« slavnega kamniškega salonskega orkestra konstatujemo, da je bil po merodajnem članu »postojnskega orkestra« slabo informovan; postojinski salonski orkester ima redno izvršujočih članov dvanajst; pač pa se je število 19 dobilo s tem, da se je nekaj bivših rednih članov prištelo, ki še vedno včasih sodelujejo. — Da se je hotela morda slavnemu salonskemu orkestru v Kamniku kratiti čast — na to ni nikdo — najmanj pa dopisnik mislil.

Katoliški uzori.

(Dalje.)

V srednjem veku je bilo vse znanstveno delovanje izključno v rokah duhovščine in zlasti v rokah menihov. Mnogo stoletij je bilo le bore malo lajikov, ki so bilo količkaj znanstveno izobraženi. Vnuk cesarja Karola Velikega Nithard, je bil tekom 400 let edini zgodovinar posvetnega stanu. Največji nemški pesnik srednjega veka, Wolfram von Eschenbach, ni znal ne čitati ne pisati. Da, kakor poroča kroničar Wipo, so v Nemčiji smatrali kot sramotno, pošiljati v šolo take mladeniče, ki niso bili namenjeni za duhovski stan. V Italiji, pravi omenjeni Wipo, je bilo nekoliko bolje, a tudi tam so se samo jako visoko stoječi ljudje odlikovali po nekakem znanju. Seveda je bilo to znanje navadno kaj skromno. Ljudje so se naučili latinski in so prečitali nekaj sholastičnih spisov. Slučaji, da so bili lajiki zmožni grškega jezika, so bili izredno redki. Naravno je, da so v knežjih in sploh vladarskih rodovinah še najbolj potrebovali nekaj resnične omike. Cesarji in kralji so jo potrebovali ne samo zaradi interesov državne uprave, nego tudi zaradi zveze med državo in cerkvijo. Ludovik pobožni je latinski tako dobro govoril, kakor svoj materni jezik in tudi grški je znal. Nasprotno pa so taki kralji, katerih rodovine dotlej niso vladale, kakor Henrik I. in Konrad II. bili navadno popolnoma neizobraženi. Henrikov naslednik Oton I. se je šele po smrti svoje žene naučil čitati. Oton II. je bil razmeroma že jako omikan, Oton III. pa za tiste čase izvrstno.

Razume se samo ob sebi, da so bili v tistih časih tudi vsi učni zavodi popolnoma in izključno v cerkvenih rokah. Duhovniki so jih vodili, duhovniki so bili učitelji. Večinoma so učni zavodi imeli namen, skrbeti za duhovniški naraščaj. Poleg teh so bile javne šole, kjer so se pa otroci učili samo verskih svari. V drugi polovici 13. stoletja so v raznih mestih nastale mestne šole dasi pod mestnim nadzorstvom, so bili v začetku učitelji samo duhovniki in se na teh šolah ni učilo druzega kakor veronauk, ki je bil sploh središče, začetek in konec vsega pouka. Tudi univerze so bile več stoletij prav za prav cerkveni zavodi. Nastale so iz samostanskih šol ali iz šol, ki so bile pri stolnih cerkvah ali pa jih je cerkev posebe ustanovila. Nobena univerza ni smela delovati, če ni papež nje ustanovitve potrdil s posebno bullo. Na vseh univerzah je bila teologična fakulteta najimenitnejša, med tem ko še v 14. in 15. stoletju na mnogih univerzah medicinske fakultete sploh ni bilo ali pa je bil samo eden učitelj medicine ali kvečjemu dva. Na juridičnih fakultetah se je do konca 14. stoletja podučevalo samo cerkveno pravo. Rimsko pravo je prišlo samo toliko v poštev, da so dijaki mogli razumeti kanonično pravo. Cerkveni krogi so imeli tak strah, da bi dijaki vsled rimskega prava spoznali pravi značaj kanoničnega prava, so l. 1218. prepovedali, na univerzi v Parizu baviti se z rimskim pravom. Na univerzi v Pragi, ki je bila ustanovljena l. 1348, so smeli profesorji šele 42 let po ustanovitvi predavati tudi o rimskem pravu. Seveda so morali svoja predavanja urediti in prikrojiti po željah in koristih cerkve četudi na škodo resnice. — Z ozirom na to, da je bila vsa znanost takorekoč monopol cerkve, je naravno, da so bili tudi vseučiliški profesorji navadno duhovniki. Dolgo časa je cerkev tudi plačevala profesorje in imela sevede nadzorstvo nad njimi. Profesorji so bili cerkvi popolnoma podrejeni. Smeli so samo to učiti, kar je cerkev dovolila, druzega pa nič.

Vzlic temu se je razvila svobodna znanost, ki je podrla v prah toliko cerkvenih naukov; vzlic tem razmeram ne igra danes cerkev v kulturi prav nobene uloge. Cerkev, nekdaj odločilna v vsi kulturi, je danes protikulturna sila.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 11. maja.

— **„Slovenec“,** glasilo ljubljanskega škofa in kranjske duhovščine, piše v svoji sobotni številki: »Nemški Turnverein« v Ljubljani bo 5 in 6 junija praznoval svojo 40-letnico. Nemške gospe in gospodične letajo po Ljubljani in nabirajo za »Frühschoppen«, ki bo brezplačen, kar bo posebno privabilo vedno lačne in žejne celjske nemške turnarje. Med darovalci je tudi mnogo imen takozvane slovenske inteligence. Tako skrbe izvestni slovenski krogi za povzdigo velenemške slavnosti.« Tako »Slovenec«, glasilo ljubljanskega škofa in kranjske duhovščine. »Slovenčeva« trditev je ravno tako podla kakor neumna. Če ve »Slovenec« kakega pripadnika slovenske inteligence, ki je kaj dal za turnersko slavnost, naj ga imenuje. Dokler tega ne stori, bomo vse okolu »Slovenca« zbrane božje namestnike imenovali šufte.

— **Tržaški škof Nagl in „Slovenec“.** Tržaški škof Nagl nima nikjer tako vnetih čestilcev, kakor pri ljubljanskem »Slovencu«. Čim je nad Ricmanjce napodil žandarmerijo, čim jih je poskusil z bajoneti nagnati v latinsko cerkev ali pa vsaj v ječo, ker so se poslužili svoje, jim v zakonu zajamčene pravice, prešinila je »Slovenčevce« presrčna ljubezen do tega škofa. Z vnemo in navdušenjem se potegujejo zanj in branijo njegovo zatiranje slovenstva in izganjanje slovenskega jezika iz cerkve. Zadnjič so bili posebno vzradoščeni. Škof Nagl se je za silo naučil nekaj slovenskih besed in je imel v Kortas slovenski govorček. In ta govorček je bil povod, da je »Slovenec« slavil škofa Nagla in njegovo narodno pravičnost, slavil tako, da se je kar kadilo. Ko smo čitali tisti slavospev, smo si mislili: Hrvaški ban govori celo prav dobro hrvatski, a je vzlic temu najkrutejši zatiralec hrvatstva. Ljudi se ne sodi po besedah, nego po dejanjih. A kakršna so škofova dejanja, to se je videlo v Ricmanjih, to je pokazal njegov nastop proti slovenskemu bogoslužju in to je ravno sedaj pokazal v Pazinu. »Naša Sloga«, ki gotovo ni liberalna, piše v tem oziru: Pred nekaj meseci so bile razpisane nekatere župnije, med temi tudi pazinska. Za to je prosilo 5-6 vsposobljenih duhovnikov. Patronu Montecuccoliju, oziroma oskrbniku njegovega imetja v Pazinu ni bil po volji nobeden prosilcev, ker so bili vsi — Hrvatje. Gospodarski odbor v Pazinu se je obrnil do škofa z zahtevo, naj ne imenuje nobenega prosilca, marveč naj počaka, dokler ne bo mogel prositi kak Italijan, češ, da je Pazin italijanska župnija. Pazinska župnija šteje glasom ljudskega štetja 2000 Hrvatov in 1116 Italijanov. Škof je pa ugodil zahtevi Italijanov. Kajti — v kolikor nam je znano — imenovan ne bo nobeden izmed prositeljev, marveč bo tekom časa razpisan nov natečaj. Med prositelji je bil tudi častiti župnik-dekan buzetski, Anton Kalac, rojen v Pazinu, kateremu je dotična prošnja že vrnjena.« — Tako »Naša Sloga«. Taka je pravicoljubnost škofa Nagla v — dejanjih.

— **Kje je nemška zveza?** Pri sobotnih dijaških nemirih na dunajskem vseučilišču je postavila »Danica« skoro vse svoje člane v bojne vrste nemških klerikalcev. Nemški nacijonalci so se iz njih norčevali in zanimivo, a ob enem žalostno je bilo gledati kako je nemški nacijonalec prijel hrabrega daničarja za ovratnik, obrnil proti občinstvu ter rekel: »Schauen s' dass sind abe' die Kra'ner!« In krepka brca je pognala »Daničarja« v vrste gledalcev. Torej, tako sramoto povzročajo »narodni« Daničarji Kranjcem, da se jih izpostavlja javnemu zasmehovanju. Že pred Božičem so se udeležili tudi Daničarji pretepa med nemškimi dijaki v avli na strani svojih nemških bratov. Radovedni smo, kaj bo »Slovenec« odgovoril na vprašanje: Kako si on to tolmači in na kateri strani je nemško slovenska zveza?«

— **Zopet odklonjen kot boter.** Čestitljivi gosp. A. Hrovatin starejši v Vipavi ima posebno srečo. Šele nekaj tednov je tega, kar smo poročali, da je bil naprošen za botra in kako ga je kaplan odklonil. Zdaj se mu je to že zopet primerilo. To pot je bil za botra otroku I. Lekana. Kaplan pa je g. Hrovatina kot botra odklonil. Toda to pot je še slabše naletel ko prvič. Po očetovem naročilu je gosp. Hrovatin dal odnesti otroka, ne da bi se bil krstil. Gosp.

Hrovatin je tudi zahteval, naj mu pove kaplan vzrok, zakaj ga kot botra odklanja. Kaplan je bil v zadregi in je jecljal, naj g. Hrovatin vpraša dekana. Gosp. Hrovatin mu je pa dejal, da nima opraviti z Erjavcem, nego s kaplanom in je zahteval točnega pojasnila, kdo ima pravico izbirati botra ali otrokov oče ali duhovnik. Pa tega točnega pojasnila ni dobil. Ta slučaj zopet kaže brezmejno nestrpnost in hudobijo naših popov. S tem, da njim nejube ljudi odklanjajo kot botre, bi jim radi storili javno sramoto, bi jih radi javno ponižali in jih celi fari pokazali kot nekake moralične propalice. In kaj tacega store poštenemu in častitljivemu možu, kakor je g. Hrovatin. Kaj ni proti temu nobenega sredstva? Vipavci naprednjaki bi storili najbolje, če bi vsak naprosil g. Hrovatina za botra, a če bi duhovniki g. Hrovatina odklonili, naj otroka ne dajo krstiti. S tem se bo vlado končno le prisililo, da poseže vmes in da naredi konec popovskemu terorizmu.

— **Obsojen kaplan.** Iz Krškega se nam poroča: Leskovski kaplan Vrhovec je bil v petek obsojen na 140 kron oziroma 14 dni zapora, ker je v svoji pritožbi proti letošnjim občinskim volitvam dolžil c. kr. orožnike strankarstva, češ, da so spuščali le županove pristaše v volilno sobo.

— **Ricmanje.** Te dni je bil Križevački škof Drohobecki na Dunaju in je pri nuncijaturi in pri ministru Hartlu interveniral zastran ricmanjskega vprašanja. Dne 7. t. m. je bil škof v avdijenci pri cesarju. Čuje se, da stori škof v ti zadevi še druge korake.

— **Nadvojvoda Fran Ferdinand** se je danes zjutraj z brzovlakom pripeljal v Ljubljano in se nastanil v hotelu »pri Slonu«. Danes zvečer se odpelje na Gorenjsko. Definitivno se nastani v Ljubljani dne 26. t. m. Na kolodvoru ni bilo danes nobenega sprejema, ker je nadvojvoda prišel v inkognitu. Na kolodvoru je nadvojvodo pričakal major pl. Fladung.

— **‚Skrajna breztaknost'.** K sobotni notici pod tem naslovom smo dobili nastopno pojasnilo. Slavno uredništvo! Kot udeleženci izleta s p. Hartmannom na Bled si usojamo poročilo o dogodku, ki se je v sobotni številki „Slov. Naroda“ opisal pod naslovom „Skrajna breztaknost“, resnici na ljubo tako-le popraviti. Poročilo je v svojem bistvenem smislu popolnoma napačno. P. Hartmann ni niti približno storil kaj takega, iz česar bi se mu moglo očitati, kar mu očita omenjena notica. Če kdaj, se lahko reče tu, da se je „iz muhe napravil slon.“ Vsa stvar je bila namreč popolnoma nedolžna in se je tako vršila. Na mestu, kjer smo se oficijelno vpisali v spominsko knjigo pod besede: „Glasbene Matice“ koncertov višek. — Je bil Hartmanov „Sv. Frančišek“, je p. Hartmann res napisal nekaj not pred svojim imenom, ali te note podajajo glavni motiv iz oratorija. Takisto sta druge motive z notami napisala p. Hugolin-Sattner in M. Hubad. Na to smo se še vsi drugi podpisali. S tem je bil čin vpisavanja v spominsko knjigo končan. — Da se pa razume. kar se je prej in pozneje še vršilo, je treba povdarjati, da je bil p. Hartmann ves čas jako dobre volje in da je povedal marsikak dober dovtip. Čutili smo se namreč vsi po večdnevnem medsebojnem občevanju in vsled njegove velike prijaznosti nekako drug drugemu približane in domače, tako da smo v prav prijateljskem občevanju in v veselem razpoloženju na prijetnem tem izletu pri Petranu, po jezeru in otoku med resne pogovore vpletali tudi mnogo dovtipov. Značilno za situacijo in naš konverzacijski ton je tudi, da je pri petju naših narodnih pesmi p. Hartmann sam čvrsto in izdatno „basiral“. Sredi dovtipov in te „židane volje“ je rekel p. Hartmanu: „Sedaj pa napravim še muzikaličen dovtip!“ Ker ni bilo druzega papirja hitro pri rokah, potegne spominsko knjigo k sebi in napiše — toda ne pri naših oficijelnih podpisih, ampak zgoraj ob strani nastopne četrtinske note vijolinskega ključa: a, d, e, b, a, g, a, g, e ter nam smejoč se veli, naj uganemo, kaj je to. Ko so nekateri melodijo iskali in ugibali iz katerega glasbenega dela bi motiv bil pove Hartmann, da naj se izgovori vsaka nota z imenom, pa dobimo rešitev muzikaličnega dovtipa: a, d, e, b, a, g, a, g, e. Pristavil je da je ta dovtip že v mnogih družbah povedal, a da je redko kdo pogodil rešitev. Nato je p. Hartmann sam prečrtal dotične note v spominski knjigi. Toliko, pa tudi samo toliko je res na vsem dogodku. Da bi bil s tem dovtipom p. Hartmann kaj druzega nameraval, nego baš samo dovtip povedati, osobiti pa, da bi se rešitev dovtipa v kako zvezo spravljala z nami Slovenci, to je popolnoma izključeno. Mi vsi smo razumeli dovtip kot to, kar je bil, in niti na misel nam ni prihajalo, da bi ga bili drugače tolmačili, nego kot nedolžno, brezpomembno, naivno šalo, katera je v okviru zgoraj označenega veselega našega razpoloženja lahko umljiva. Ali menite, da bi bili mi molčali, ako bi bil p. Hartmann res kaj takega napravil, kar se mu očita v notici? — P. Hartmann se nasprotno pri večjih prilikah zelo laskavo izrazil o nas Slovencih. Njegovo mnenje o nas naj se spozna poleg drugih že objavljenih tudi še iz nastopnih njegovih izjav. Ko se je pri sestanku pevskega zbora „pri Maliču“ zahvaljeval za počeščenje, je rekel, da obžaluje, da se nam ne more zahvaliti v našem lepem materinskem jeziku. Ako bi hotel prav izraziti svojo zadovoljnost z nami, bi moral govoriti v samih superlativih. Oficijelni deputaciji „Glasbene Matice“ je v slovo rekel: „Ure in dnevi, ki sem jih preživel v Ljubljani, so najlepši in najprijetnejši v dosedanjem mojem življenju. Ostajajo mi nepozabni in rad bom zopet prišel, kadar me boste poklicali. Izvajanja oratorija so se izvršila v mojo popolno zadovoljnost, tako da vlada med nami najčistejša harmonija.“ V razglednicah, katere je pisal iz Ljubljane na svoje znance, med drugimi tudi na bavarsko princesinjo Karol Ferdinandovo, je poln najlepše hvale o izvajanju v Ljubljani. In še 8. maja je poslal prof. Štritofu razglednico iz Rima na katere naslovu je slovenski pisana „Ljubljana“ in na obratni strani „Besten Dank für die Kartengrüße und schmetterndes „Živio!“ P. Hugolinu pa piše, da se mora v Ljubljani pred najnovejšim njegovim delom „Coena Domini“ še izvajati „Sv. Peter“ in končava „mit einem urkräftigen Živio!!!“ Resumé vsega: Mi udeležniki izleta na Bled izjavljamo pod častno svojo besedo, da je p. Hartmann v tej stvari po našem prepričanju poponoma nedolžen, in da se je do pičice vse res tako vršilo, kakor smo napisali v predstoječem. V Ljubljani, dne 10. maja 1903. Za udeležnike: Prof. A. Štritof, Matej Hubad, koncertni vodja „Glasbene Matice“.

— **Tretja javna vinska poskušnja kranjskih vin,** ki se je vršila v soboto od 1/2 8. do 1/2 10. ure zvečer, je izpadla še mnogo bolje od prvih. Koj ob otvoritvi se je zbralo veliko odličnega občinstva iz vseh krogov in vseh stanov, tako da je postalo prav živahno vrvenje po celi kleti in tupatam tudi prava gnječa okrog nekaterih sodov ter okrog prodajalca mrzlih jedi gosp. Buzzolinija. Med drugimi smo opazili tudi več višjih vladnih funkcijonarjev in častnikov. Razun finih vipavskih vin, namreč renskega in italijanskega rizlinga, belega in črnega burgundeca, silvanca, karmeneta, sipe, dvoletnega zelena i. dr., so obudila posebno pozornost tudi dolenjska bela in rdeča vina gg. Ulma v Klevevžu, Debevca v Ardru. Nemaniča v Želebeju in Drašičih, Rajmerja v Metliki i. dr. ter eno- in desetletni cviček gospe J. Hočevar v Krškem. Le neradi so gostje zapustili ob določeni uri veseli hram, izraziviši željo, naj bi se take javne pokušnje vsaki teden priredile, kar se pa z ozirom na gostilničarje noče storiti. (Zakaj? saj je to za njih še bolje, ker kdor gre iz kleti dobre volje in tako zgodaj, gotovo ne gre naravnost domov. Opomba stavčeva.) Prihodnja javna pokušnja bo šele drugi mesec.

— **Kranjsko društvo za varstvo živali.** Piše se nam iz odbora tega društva. Kranjska hranilnica naklonila je kranjskemu društvu za varstvo živali podporo 100 K, kranjski deželni odbor podporo 50 K. Za navedene podpore se darovateljem na tem mestu hvala izreka.

— **Kamniški salonski orkester** priredi na binkoštni ponedeljek popoludne, dne 1. junija v hotelu Fischer svoj prvi letošnji vrtni koncert.

— **Učiteljski ljudski shod** bode 14. maja t. l. v Batujah ob 10 1/2 uri zjutraj.

— **Prostovoljno gasilno društvo na Dobračevi** priredi dne 17. maja povodom blagoslovljenja gasilnega doma, brizgalne itd. veselico. Ta dan ima društvo sv. mašo v domači cerkvi na Dobračevi.

— **Na c. kr. poštnem uradu v Selcah pri Škofjiloki** v političnem okraju Kranj uvedla se je dne 5. maja 1903 brzojavna služba (omejena dnevna služba).

— **Vpeljava vsakdanje poštne vožnje med Železniki in Podbrdom ob Bači.** S 15. majem t. l. vpelje se med Železniki in Podbrdom ob Bači vsakdanja poštna vožnja v zvezi z med Železniki in Škofjoloko obstoječimi poštnimi vožnjami.

— **Iz šentjakobskega okraja** se nam poroča, da se misli tam naseliti gospod dr. vitez Foedransperg, dosedanji asistent na porodniškem oddelku v dež. bolnici. Znano je, da je g. dr. vitez Foedransperg služboval na vseh oddelkih deželne bolnice in so prebivalci šentjakobskega okraja njegove naselitve toliko bolj veseli, ker po odstopu g. dr. Drča včasih v največji sili ni bilo zdravniške pomoči v bližini.

— **V Zagreb** se je odpeljal včeraj ob 7. uri zvečer eden bataljon c. in kr. pešpolka št. 27 s 320 mož s častniki vred. Vojaki so se odpeljali s sekundarnim vlakom do Zidanega mostu in odtod pa s posebnim vlakom naprej.

— **Tepeži in izgredi.** Alojzij Einsiedler, hlapec pri M. Humer, lastnici razstavnice v Lattermanovem drevoredu in zidar Fran Deluka, stanujoč na Dunajski cesti št. 55 sta se včeraj dopoludne v Lattermanovem drevoredu sprla in je Einsiedler udaril Deluka s pestjo tako po obrazu, da se mu je vlila kri, ter ga je po obrazu opraskal. Einsiedlerja je policija zaprla. — Na Karlovski cesti je pri Tomčevi hiši krojaški pomočnik A. L. udaril z roko po šipi na oknu in jo ubil. Hotel jo je popihati, ko je zapazil policijskega stražnika, pa je bilo že prepozno. — V Trnovem je bil že dolgo časa po noči mir in nekaj časa je že minilo odkar so imeli na rotovžu Trnovčana zaprtega. Danes ponoči pa so se trnovski fantje spet spravili na noge in razgrajali, razbijali po žaluzijah in vratih in trgali ograje, dokler jih niso policijski stražniki prijeli in odvedli na rotovž. — Na Žabjeku pred Lekšetovo gostilno je bil v noči od 9. na 10. t. m. hlapec Ivan Masu, stanujoč na Poljanski cesti št. 19 napaden in na tla pobit. V imenovani gostilni je nastal tudi izgred, ker godec Rudolf Koleša ni hotel igrati na harmoniko, ko je začel plesati potnik Franc Mavser, na katerega ima on piko.

— **V cilindru vozil cize.** Trem ponočnjakom v cilindrih so bile v soboto ponoči mesarske stojnice in cize v Šolskem drevoredu zelo na potu. Stojnice so razmetali po bregu Ljubljanice, cize pa so razvozili po cesti. Nekaj časa je bilo preteklo in nekaj stojnic in ciz so bili spravili s svojega prostora predno je prišel mož postave in jim delo ustavil. Ponočnjaki so jo hoteli pobrisati ko je prišel mož postave, ali ta jim je pot zabranil in ponočnjaki so morali vse postaviti v poprejšnji stan. V potu svojega obraza so nosili klopi, stole in mize po strmem bregu v Šolski drevored in vozili cize na svoje prostore. Ko so delo dokončali, morali so še iti na rotovž, da so jih popisali.

— **Nepošten natakar.** Policija je zaprla včeraj bivšega natakarja na južnem kolodvoru Franca Stromerja. Ukradel je natakarju Karolu Homanu površnik vreden 40 K in palico vredno 80 h. in hlapcu Tomažu Zdravje pa klobuk vreden 5 kron. Ko so ga prejeli je tajil tatvino, pozneje pa je le priznal in povedal kje, da ima ukradene reči.

— **Šaljiva tatica.** Marija Zupančičeva, služkinja na Mestnem trgu št. 1, je včeraj popoludne v stolni cerkvi nekoliko zadremala. Med tem časom ukradla jej je neka ženska iz žepa 2 kroni, v žep pa jej je dala listek, na kateri je zapisala: »Ukradla sem Vam zato 1 gld., da sem imela za jedni dolg povrniti in za cerkev.

— **V Ameriko.** Včeraj ponoči je z južnega kolodvora odpotovalo v Ameriko 148 oseb.

— **Okraden hlapec.** Dne 8. t. m. med 12. uro opoludne in do polu 9. ure zvečer ukradel je dosedaj neznan tat hlapcu Oskarju Bergantu na Radeckega cesti št. 24 iz podstrešja nad hlevom srebrno uro in verižico in telovnik.

— **Na tla podrl** je včeraj zvečer na križpotu Dunajske ceste in Šelenburgovih ulic neki kolesar, ki je prav naglo vozil, krojaškega pomočnika Matijo Golovica, stanujočega v Židovskih ulicah št. 8.

— **Izgubljene in najdene reči.** Ključar Franc Cerar, stanujoč v Dalmatinovih ulicah je izgubil včeraj na poti od stolne cerkve, skoz šolski drevored, čez most in po sv. Petra nasipu do sv. Petra ceste srebrno uro in srebrno verižico. — Kuharica Terezija Grumova, stanujoča v Gledaliških ulicah je našla včeraj dopoludne v Wolfovih ulicah srebrno brožo.

---

* **Najnovejše novice.** Velike poplave so v pokrajinah pod Krkonoši. Cele vasi so pod vodo in hiše izpraznjene. Voda še vedno narašča. — Princ Arenberg v — norišnici. Glede pomiloščenja nemškega častnika, princa Arenberga, ki je več zamorcev v Afriki trpinčil in pomoril, se poroča, da so psihologi dognali, da je storil zločine v abnormalnem duševnem stanju ter se je izročil norišnici. — Aprilov dovtip! Pri Klosterneuburgu so potegnili iz Donave truplo neke Leopoldine Mayer, ki je zginila 1. aprila. Mayer je bila zaročena, a za 1 april si je nekdo dovolil dovtip, da ji je pisal v imenu zaročnika pismo, v katerem se je deklici odpovedala zaroka. To jo je spravilo v ohup in v smrt. — Proti nadškofu dr. Kohnu je priobčil neki katoliški duhovnik v »Selske listy« poziv na abiturijente, naj ne vstopajo v bogoslovnico, dokler se ne spremeni Kohnov vladni zistem. Zaradi zadnje afere je izstopilo iz olomuške bogoslovnice 18 bogoslovcev. — Zrakoplov s krmilom inženerja Lebaudysa v Parizu se je pri prvih poskušnjah popolnoma obnesel. — Važna razsodba najvišjega sodišča. Najvišje sodišče je razsodilo, da ima mati pravico do odškodnine za sina, ki je pri železnici ponesrečil. — Zopet žrtva svetovaclavske posojilnice. Stražmešter Jos. Hožman v Pragi se je obesil, ker je imel 40 000 K vloženih pri falitni posojilnici. Njegova hči se je zaročila, a ker ni mogel plačati obljubljene dote, se je zaroka razdrla, vsled česar se je obupani oče usmrtil. — Svojo ženo je umoril italijanski vojak Sorcio, ki se je poročil pred leti v Trbižu. Žena mu je povedala, da je imela pred njim dva ljubčka, med tema tudi nekega zamorca, vsled česar jo je ljubosumni mož umoril in razsekal. Prijavil se je sam vojaški oblasti v Italiji. — Marconijeva iznajdba se je začela pobijati, ker se njegov brezžični brzojav med Evropo in Ameriko ni obnesel. Marconijeve akcije so začele vsled tega hitro padati.

* **Klub samomorilcev.** V Petrogradu je nedavno policija zasledila redko skrivno zvezo. Privrženci te zveze so bili dolžni na trideseti dan svojega rojstva umreti, češ, da, povprečna starost človeka znaša 30 let in kdor dlje živi, »živi na stroške drugih individij«. To napako narave je hotela ta zveza popraviti s tem, da je vsak ud moral priseči, da bo umrl s tridesetim letom. Ko je tak ud dosegel predpisano starost 30 let, so ga vzidali živega v skrivnih podzemskih obokih vpričo vseh udov in s slavnimi ceremonijami. O tem je zvedela tudi policija. Ravnokar so se pripravljali, da vzidajo enega na predpisan način, ko je vdrla policija med nje in jim preprečila. Vsi navzoči, med njimi je bilo tudi več inteligentnih, so bili aretirani. Ta čudna zveza, katere žrtev je že mnogo ljudi, ima svoje podružnice tudi v Kijevu, Moskvi in Odesi.

* **Valjenje (kvokanje) kokoši zabraniti.** Večkrat se prigodi, da kokoši nič ne neso jajec, pač pa v enomer »kvokajo«. Da se to zabrani, svetuje se sledeči pomoček. Zaprimo kokoš na bolj hladen prostor in dajmo ji v jutru zaliti na tešče nekaj kapljic ricinovega olja. Krmimo jo z bolj hladno hrano, n. pr. debeli otrobi zmešani s kislim mlekom in zrezano salato, zraven naj se skrbi za dosti hladne zode za pijačo. Tako se hrani kokoš vsaj po par dni, (vsaj ricinovega olja ni treba navadno več), nato se kokoš spet spusti na dvorišče. Po 8 do 10 dneh začne kokoš spet nesti.

Nemiri na Hrvatskem.

Kritični dnevi na Hrvatskem. V soboto in včeraj je bil položaj na Hrvatskem jako kritičen. Po vsem Hrvatskem so se razširjali oklici, ki so pozivljali narod na revolucijo proti banu grofu Khuen-Hedervaryju. Nad banom samim pa je bila razglašena nagla sodba. Policija je te oklice zasačila. Kakor poročajo ogrski listi, je pošta v Oseku odprla pošiljatev adresirano na urednika Lorkovića poslan paket in dobila dotične tiskovine, taku da je mogla še ukreniti, kar je bilo treba, da zmaga ban. Ban je bil minoli teden na Dunaju pri cesarju in potem v Pešti pri ministrskem predsedniku Szellu, od koder se je vrnil v Zagreb. Iz tega se sklepa, da merodajni krogi nečejo pustiti bana pasti. To je tradicionalno stališče v tej monarhiji. Rajše naj pride do boja, bolje da se postreli par sto ljudi, samo narodovi želji se ne sme ugoditi. Zakaj merodajni krogi bana drže, je neumljivo, saj je vendar tekom svojega 18letnega vladanja dosegel samo to, da je Hrvatska danes pripravljena na revolucijo, samo da se otrese tiranstva grofa Khuena-Hedervaryja. Sobota in včerajšnji dan sta bila kritična radi tega, ker je »zbor narodne obrane« v svojih oklicih pozval narod, da naj v noči od nedelje odstrani siloma vse protizakonite madjarske napise in grbe, a če je treba, da se prepreči dovažanje vojaštva, naj se potrgajo brzojavne žice in razderejo železniške proge. Kaj se je v soboto po noči in včeraj zgodilo, o tem še nimamo obvestila, ker na Hrvatskem inhibirajo vse tozadevne brzojavke in ker tudi obljubljenih pismenih poročil ni, moramo sklepati, da jo hrvatska pošta dotična pisma odprla in konfiscirala.

Madjaroni beže? Popotniki, ki so prišli od Zidanega mostu pripovedujejo, da so iz raznih hrvatskih krajev vsi Madjaroni zbežali. Ti popotniki so čuli na Zidanem mostu, da so pobegnili Madjaroni zlasti iz Siska pa tudi Zagreba. Koliko je na tem resnice, ne vemo.

Na Reki in na Sušaku so bile včeraj velike demonstracije. Posebno na Sušaku je močno vrelo in je bilo več madjarskih napisov in grbov strganih.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst 11. maja. Tukajšnja trgovinska zbornica je poslala vladi protest proti „utihotapljenju“ slovenskega razpravnega jezika pri kazenskih obravnavah v Trstu.

Dunaj 11. maja. Iz Hrvatske ni nikakih vesti. Privatna pisma naznanjajo, da so bili v Sisku izgredi antisemitskega značaja in da so vse ječe prenapolnjene.

Dunaj 11. maja. Cesar je danes popoludne odpotoval v Budimpešto.

Dunaj 11. maja. Na slavnostni seji katoliškega shoda je dr. Lueger povdarjal, da je dolžnost katoličanov, vdeležiti se tega shoda, ker se na njem čuti kot Avstrijanec. Grof Sylva-Taroucea je Luegerja proglasil za izgled vseh katoličanov. Princ Liechtenstein je imel strasten govor proti šolstvu in zahteval poklerikaljenje vseh vseučilišč, srednjih šol in učiteljišč.

Dunaj 11. marca. Sekcijski šef baron Weigelsperg je odstopil. Padel je kot žrtev dunajskih krščanskih socialistov.

Carigrad 11. maja. Oficielno se razglaša, da je bilo pri izgredih v Monastiru 13 Bolgarov ubitih.

Carigrad 11. maja. Turško poveljništvo je izvedelo, da je v vasi Lubova, oddaljeni 60 km od bolgarske meje, skladišče orožja za ustaše. Turki so vas obkolili in užgali, potem pa streljali na prebivalstvo. Samo cerkev in nekaj izoliranih hiš je ostalo. Prebivalstvo je bilo večinoma pomorjeno.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 11. maja 1903.

Valute.	Denar	Blago
4·2% majeva renta	100·75	100·95
4·2% srebrna renta	100·50	100·70
4% avstr. kronska renta	101·10	101·30
4% „ zlata „	121·20	121·40
4% ogrska kronska „	99·55	99·75
4% „ zlata „	121·30	121·50
4% posojilo dežele Kranjske	99·75	—·—
4½% posojilo mesta Spljeta	100·—	—·—
4½% „ „ Zadra	100·—	—·—
4½% bos.-herc. žel. pos. 1902	101·—	102·—
4% češka dež. banka k. o.	99·60	100·60
4% „ „ „ ž. o.	99·60	100·55
4½% zast. pis. gal. d. hip. b.	101·—	102·—
4½% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	108·—	108·70
4½% zast. pis. Innerst. hr.	101·25	102·25
4½% „ „ ogr. centr. deželne hranilnice	100·80	101·50
4½% zast. pis. ogr. hip. b.	100·—	100·95
4½% obl. ogr. lokalne železnice d. dr.	100·—	101·—
4½% „ češke ind. banke	100·—	101·—
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	98·50	—·—
4% „ dolenjskih železnic	99·50	99·75
3% „ juž. žel. kup. 1/1 1/7	308·25	310·25
4½% av. pos. za žel. p. o.	101·—	102·—
Srečke.		
Srečke od leta 1854	171·—	181·—
„ „ „ 1860 1/5	183·25	185·25
„ „ „ 1864	249·—	252·—
tizske	157·—	158·—
zemlj. kred. I. emisije	276·—	281·—
„ „ II. „	274·—	277·—
ogrske hip. banke	258·—	261·50
„ srbske à frs. 100	90·—	92·—
„ turške	116·25	117·25
Basilika srečke	18·85	19·85
Kreditne „	438·—	442·—
Inomoške „	84·25	88·25
Krakovske „	74·—	78·—
Ljubljanske „	69·—	73·—
Avstr. rud. križa „	54·90	55·90
Ogr. „ „ „	27·—	28·—
Rudolfove „	68·—	72·—
Salcburške „	73·—	78·—
Dunajske kom. „	441·—	445·—
Delnice.		
Južne železnice	49·50	50·50
Državne železnice	684·—	685·—
Avstro-ogrske bančne del.	1623·—	1633·—
Avstr. kreditne banke	670·50	671·50
Ogrske „ „	726·—	727·50
Živnostenske „	252·—	253·—
Premogokop v Mostu (Brüx)	665·—	668·—
Alpinske montan	386·50	387·50
Praške želez. ind. dr.	1665·—	1675·—
Rima-Murányi	476·—	477·—
Trboveljske prem. družbe	385·—	390·—
Avstr. orožne tovr. družbe	344·—	350·—
Češke sladkorne družbe	160·—	164·—
Valute.		
C. kr. cekin	11·32	11·36
20 franki	19·06	19·09
20 marke	23·43	23·49
Sovereigns	23·94	24·—
Marke	117·10	117·25
Laški bankovci	95·20	95·40
Rublji	117·10	117·27

Žitne cene v Budimpešti.

dne 11. maja 1903.

Termin.

Pšenica	za maj	za 50 kg	K	7·66
„	„ oktober	„ 50 „	„	7·45
Rž	„ maj	„ 50 „	„	6·56
Koruza	„ maj	„ 50 „	„	6·38
„	„ julij	„ 50 „	„	6·41
Oves	„ oktober	„ 50 „	„	5·63

Efektiv.

Nespremenjeno.

Redilna snov kravjega mleka se omeji, ako mleko sčistimo z vodo, če se mu ne doda Kufekove otročje moke. Kufekova otročja moka nareja mleko redilneje lažje prebavljivo in varuje otroke pred črevesnim obolenjem, ker strja mleko v fine kosmiče in onemogoča vrenje v želodcu.

Zahvala.

Slavna „Posojilnica v Ribnici" je blagovolila podariti tukajšnji šoli znesek 50 K. Za ta blagi dar se najiskreneje zahvaljujeta

Krajni šolski svet in šolsko vodstvo v Vel. Laščah

dne 5. maja 1903.

Jos. Pavčič.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2. Srednji zračni tlak 736·0 mm.

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetro vi	Nebo
9.	9. zv.	732·1	13·6	sr. jzahod	jasno
10.	7. zj.	731·6	13·7	p. m. jzah.	del. oblač.
„	2. pop.	731·5	14·4	sr. szahod	oblačno
„	9. zv.	732·3	9·9	sl. jzahod	del. jasno
11.	7. zj.	733·8	10·0	sl. jvzhod	sk. oblač.
„	2. pop.	732·6	17·8	p. m. jzah.	pol. oblač.

Srednja temperatura sobote in ndelje 14·4° in 12·7°, — normale: 13·2° in 13·4°. — Mokrina v 48 urah: 0·0 mm in 5·7 mm. —

Zahvala.

Za premnoge dokaze prisrčnega sožalja ob smrti drazega nam očeta, gospoda

Janeza Loger

c. kr. deželnosod. nadsvetnika v p.

kakor tudi za častno spremstvo ob pogrebu, izrekamo najtoplejšo zahvalo prečastiti duhovščini, slavnemu c. kr. uradništvu, vsem slavnim društvom, darovalcem prekrasnih vencev, sorodnikom, prijateljem in znancem, ter vsem udeležnikom pogreba. (1297)

Rudolfovo, 7. maja 1903.

Žalujoči ostali.

Epilepsija.

Kdor trpi na padavi bolesni, krču ali drugih nervoznih bolestih, naj zahteva brošuro o tem. Dobiva se brezplačno in poštnine prosto v **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a./M.** (2135-36)

Gospodična

s prakso v navadnem in dvojnem knjigovodstu, perfektna stenografinja in korespondentinja, z znanjem obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi, **išče službe.** (1259—2)

Prijazne ponudbe pod „A. M.", poste restante, Ljubljana.

V „Narodni kavarni"

sprejme se takoj

učenec

ki ima veselje do kavarnarskega obrta.

(1261) **Fran Krapeš,** kavarnar.

Trgovina

tik tovarn, železniškega kolodvora in glavne ceste se odda v podnajem s 1. julijem t. l. **na Javorniku, Gorenjsko.** (1270—2)

Ponudbe in pogoje sprejema **Štef. Podpac** na Jesenicah, Gorenjsko.

Blagajničarko

sprejme manufakturna trgovina v Ljubljani. (1299—1)

Vpraša se v upravništvu »Sl. Nar.«.

Kleparske pomočnike

sprejme takoj

Ivan Rojina (1296—1)

kleparski mojster v Spod. Šiški.

2 vajenca in 1 prodajalka (začetnica)

se vsprejme takoj.

Fr. Iglič (1363—3)

Ljubljana, Mestni trg štev. 11.

V kavarni „EUROPA"

se dobi vsak dan sveži (2)

sladoled in ledno kavo.

Št. 16493. (1298)

Razglas.

V smislu §. 28. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se daje na znanje, da je občinski svet v svojej rednej javnej seji dne 5. t. m. vse letošnje dopolnilne volitve v občinski svet pripoznal za veljavne.

Pri teh volitah so bili za dobo 3 let izvoljeni za občinske svetovalce gospodje:

Bergant Franc,
dr. Krek Gregor,
Plantan Ivan,
Senekovič Andrej,
Seunig Ivan,
dr. Starè Josip,
Škerjanc Ivan,
Velkavrh Ivan in
Žužek Franc.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 7. maja 1903.

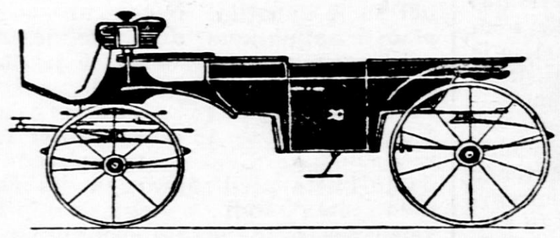

Imam večjo zalogo vozov vseh vrst. 1 1295

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi

Fran Wisjan, izdelovalec vozov v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

Izvolite ogledati mojo (1205—6)

novo urejeno sukneno zalogo

v kateri se nahaja blizu 1000 raznovrstnih vzorcev

zadnje novosti — od gld. 1·50 do 6·—

R. MIKLAUC

črni in modni kamgarn — ševijot iz Škofje Loke

trpežni lovski loden — doskin in tricot

Ljubljana

največja zaloga — strogo nizke cene

največja zaloga — strogo nizke cene

Špitalske ulice štev. 5

Vzorce pošiljam na — zahtevanje brezplačno

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umet. razstava I. vrste.

Od nedelje, dne 10. maja do vštevši dne 16. maja:

Udobno potovanje po Londonu.

Zanimivosti Londona so razdeljene v štiri razne cikle. Na vsakem prostoru se da dnevna in nočna svetloba regulirati.

Otvorjeno vsak dan od 9. do 12. dopoludne in od 2. popoludne do 9. zvečer. (1275)

Spretne, solidne potovalne uradnike (akvizitérje)

za vse zavarovalne stroke **vsprejme proti visoki proviziji,** sčasoma tudi **s stalno plačo,** tukajšnji glavni zastop stare, na Kranjskem že dolgo poslujoče tuzemske zavarovalnice.

Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošiljajo pod: **„akvizitér 25"** upravništvu „Slov. Naroda". (608—31)

Išče se zanesljiv **stavbinski risar.**

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. (1277)

Išče se pod dobrimi pogoji spretnega **brivničnega pomočnika** in sicer na deželi v obližju Trsta v starosti od 20—25 let. Plača se po dogovoru. (1285—2)

Pismene ponudbe z dokazili o zmožnosti naj se pošljejo pod naslovom **I. H. 1000.** Poste restante v Sežano, Primorje.

Krepčajte se s Kulmbaškim redilnim pivom

katero se dobi **v steklenicah** pri **Edmund Kavčič-u**

v Ljubljani, Prešernove ulice

nasproti glavne pošte. (11—106)

Alojzij Luznik

na Vrhniki pri Ljubljani

preskrbuje **dobre harmonije** domačega in amerikanskega sestava, kakor tudi **glasovirje, pianine** in **pisalne stroje.** — Daje se tudi na obroke. Ceniki na zahtevanje brezplačno. 1294

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

veljaven od dne 1. maja 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein Reifling v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 1. uri 40 min. popoldne osobni vlak v Lesce-Bled, samo ob nedeljah in praznikih od 31. maja. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo. Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare. Prago (direktni voz I in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Direktni vozovi I. in II. razreda.) — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoludne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost (direktni vozovi I. in II. razreda), Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ljubno, Celovec, Beljak. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Prago (direktni vozovi I. in II. razr.), Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budijevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru. Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoludne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega. Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka. Celovca, Pontabla, črez Selzthal iz Inomosta, čez Klein-Reifling iz Steyr, Linca, Budjevic, Plzna, Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Prage, Lipskega — Ob 8. uri 38 m zvečer osobni vlak iz Lesce-Bled samo ob nedeljah in praznikih od 31. maja. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri 44 m zj. iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoludne, ob 7 uri 10 m in ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih, — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoludne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih. (1)

Na najvišji ukaz Njegovega c. in kr. apostol. Veličanstva.

XXXV. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene tostranske državne polovice.

Ta denarna loterija

edina v Avstriji postavno dovoljena

ima **18.397 dobitkov v gotovini**

v skupnem znesku **506.880 kron.**

Glavni dobitek znaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje je nepreklicno dne 18. junija 1903.

Ena srečka velja 4 krone.

Srečke se dobijo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstrasse 7, v loterijah, trafikah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za odjemalce srečk zastonj.

Srečke se dostavljajo poštnine prosto.

C. kr. loterijsko-dohodninsko ravnateljstvo.

(1288—1) Oddelek za državno loterijo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravice do dividende.

„SLAVIJA"

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fondi: 25,000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovansko-narodno upravo. (26—53)

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne se v lastnej bančnej hiši **v Gospodskih ulicah štev. 12.**

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne".